

ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลัง
คลอดระยะแรก ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย
The Effects of Self-Efficacy Promoting Program
on Breastfeeding among Early Postpartum Mothers
in Community hospital, Sukhothai province.

บุญเรือง พันธโชค¹
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ มารดาหลังคลอดบุตรที่มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และมารับบริการในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ซึ่งกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และแบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Paired t-test และสถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย พบว่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ควรขยายผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ถูกต้อง

คำสำคัญ: สมรรถนะ/ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ / มารดาหลังคลอดระยะแรก

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม
e-mail : Kunsok09@gmail.com

The Effects of Self-Efficacy Promoting Program on Breastfeeding among Early Postpartum Mothers in Community hospital, Sukhothai province.

Boonruang PunSok ¹

Registered nurse , professional level

Thung Saliam Hospital

Abstract

This quasi-experimental study aimed to investigate the effect of a breastfeeding self-efficacy enhancement program on early postpartum mothers. The participants were postpartum mothers aged 20 years and over who received services at a community hospital in Sukhothai Province. They were randomly assigned to either the experimental group (n = 30) and the control group (n = 30). The control group received standard care, while the experimental group received the breastfeeding self-efficacy enhancement program. The instruments used in the study were: Breastfeeding self-efficacy enhancement program General information questionnaire Breastfeeding self-efficacy questionnaire Breastfeeding behavior questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Paired t-test, and Independent t-test.

Results : After participating in the program, the experimental group had higher self-efficacy in breastfeeding than before the program and higher than the control group. The experimental group had better breastfeeding behavior than before the program and better than the control group. The breastfeeding self-efficacy enhancement program had a positive effect on self-efficacy and breastfeeding behavior of early postpartum mothers. The breastfeeding self-efficacy enhancement program should be expanded to promote proper breastfeeding behavior among mothers.

Keywords : Self-Efficacy, Breastfeeding , Early Postpartum Mothers

¹Registered nurse professional level, Nursing department , Thung Saliam Hospital
e-mail : Kunsok09@gmail.com

นมแม่เป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับทารก ปลอดภัย สะอาด และมีแอนติบอดี ซึ่งช่วยป้องกันอาการเจ็บป่วยทั่วไปในวัยเด็ก น้ามนมแม่ให้พลังงานและสารอาหารทั้งหมดที่ทารกต้องการในช่วงเดือนแรกของชีวิต อีกทั้งยังให้ความต้องการทางโภชนาการของเด็กมากถึงครึ่งหนึ่งหรือมากกว่านั้นในช่วงครึ่งหลังของปีแรก และมากถึงหนึ่งในสามในช่วงปีที่สอง (WHO, 2023) นอกจากนี้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพทั้งทารกและมารดา น้ามนมแม่ช่วยให้ทารกได้รับสารอาหารที่เหมาะสม และส่งเสริมการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ รวมถึงยังสามารถช่วยปกป้องทารกและแม่จากการเจ็บป่วยและโรคบางชนิดได้ (Division of Nutrition, Physical Activity, and Obesity, 2023)

องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์กร UNICEF แนะนำให้เด็กทุกคนได้กินนมภายในชั่วโมงแรกของการเกิด และให้นมแม่อย่างเดียวในช่วง 6 เดือนแรกของชีวิต ซึ่ง WHO ได้ส่งเสริมนโยบายการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วง 6 เดือนแรกเป็นอย่างน้อย ร้อยละ 50 ภายในปี 2568 (WHO, 2023) จากการรายงานในปีที่ผ่านมา การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนทั่วโลกมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 44 (UNICEF, 2020) ขณะที่การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางนั้นแม่จะได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี แต่มีอัตราน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของทารกทั่วโลกที่ได้รับนมแม่อย่างต่อเนื่อง (North, K. et al, 2022)

สำหรับประเทศไทย จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2562 (MICS6) พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนในไทยต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยทั่วโลกเท่ากับ ร้อยละ 14 และยังพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนต่ำที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย, 2563) ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายปกป้อง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้กินนมแม่อย่างเต็มตามที่ตามคำแนะนำ WHO ที่ส่งเสริมให้เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือนกินนมแม่เพียงอย่างเดียว และกินนมแม่ควบคู่อาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ปีหรือนานกว่านั้น ซึ่งกรมอนามัยได้ตั้งเป้าหมายในปี 2568 ให้ทารกอย่างน้อยร้อยละ 50 ได้กินนมแม่เพียงอย่างเดียวจนถึง 6 เดือน (กรมอนามัย, 2565)

อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อาจเป็นปัญหาที่พบบ่อยในมารดาหลังคลอดและครอบครัว เนื่องจากมีความวิตกกังวลในบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงความพร้อมในการดูแลทารก ความไม่มั่นใจและความไม่พอใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น การเพิ่มสมรรถนะในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้มารดามีความมั่นใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้นและส่งเสริมให้มารดาประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ตามทฤษฎีการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในตนเองแล้ว บุคคลนั้นจะสามารถตัดสินใจที่จะกระทำหรือดำเนินการพฤติกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ (Bandura, A., 1997)

จากการทบทวนวรรณกรรม มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้สมรรถนะตนเอง ประสิทธิภาพการให้นมทารก และอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดระยะท้าย ซึ่งพบว่า มารดากลุ่มทดลองที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การสอนสาธิต การบีบเก็บน้ามนม และการป้อนนมด้วยแก้ว มีประสิทธิภาพในการให้นมทารกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Arthibenyakul, C., และคณะ, 2017) และการศึกษาของนุจรินทร์ เฟ่งพิศ และคณะ (2565) ที่ได้มีการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับมารดาหลังคลอด ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิ

ปัญญา (social cognitive learning theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) ต่อความรู้ทัศนคติ และทักษะในการเลี้ยงลูก ที่พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ช่วยเพิ่มคะแนนความรู้ ทัศนคติ และทักษะในการเลี้ยงลูกด้วยนม อีกทั้งในการศึกษาของอัญชญา ปันอินแปง และคณะ (2564) ที่แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมฝึกทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การให้นมแม่ก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 1 เดือนที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม รวมทั้งมารดาที่ได้รับโปรแกรมฝึกทักษะการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่มีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ร้อยละ 96.0 vs ร้อยละ 76.0) (Pan-inpang, A., และคณะ, 2021)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า โปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในการรับรู้สมรรถนะแห่งตน มีประสิทธิภาพในช่วยเพิ่มความรู้ ทัศนคติและทักษะในการเลี้ยงลูก นำไปสู่อัตราความสำเร็จการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย เพื่อส่งเสริมให้มารดามีความมั่นใจและประสบความสำเร็จ ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หลังคลอดระยะแรก

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอด ระยะแรก ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์รอง

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลัง คลอดระยะแรก ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการรักษาตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอด ระยะแรก ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม และ กลุ่มควบคุมที่ได้รับการรักษาตามปกติ

กรอบการวิจัย

ตัวแปรต้น

โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

- การให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มน้ำนม ประโยชน์ของนมแม่ ทำอุ้มลูกให้นม และวิธีกระตุ้นการสร้างน้ำนม
- สาธิต และฝึกปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากอุปกรณ์จริงที่ใช้ในการบีบ เก็บน้ำนม ร่วมกับการเปิดคลิปวิดีโอเรื่องการบีบเก็บน้ำนม
- สอบถามทักษะการให้นมแม่ และปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบีบเก็บ น้ำนม
- ร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่พบพร้อมให้คำ ขมเขยและให้กำลังใจแก่มารดาในพฤติกรรมปฏิบัติที่เหมาะสม
- ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครอบครัวและบุคลากรทางการ พยาบาล
- วางแผนร่วมกันในการตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ตัวแปรตาม

ผลของโปรแกรมส่งเสริม สมรรถนะการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่

1. การรับรู้สมรรถนะการ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. พฤติกรรมการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรก ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย

1. ประชากร

มารดาหลังคลอดบุตรที่มารับบริการในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ มารดาหลังคลอดบุตรที่มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และมารับบริการในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ โรงพยาบาลสวรรคโลก จำนวน 20 คน โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย จำนวน 20 คนและโรงพยาบาลกงไกรลาศ จำนวน 20 คน เพื่อเป็นตัวแทนของมารดาหลังคลอดโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ระหว่างเดือนธันวาคม 2566- มีนาคม 2567 จำนวน 60 ราย แบ่งเป็นกลุ่มละ 30 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากงานวิจัยของพัชรพร แก้ววิมล (2562) ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตน ตามแนวคิดของเบนดูรา (Bandura, 1986) ประกอบด้วย 1. การประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) 2. การได้เห็นตัวแบบ (Modeling) 3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) และ 4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรม ได้แก่ 1) การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 2) การพูดชักจูงให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 3) การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์ให้เกิดแรงผลักดันให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 5) การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครอบครัวและบุคลากรทางการพยาบาล 6) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และ 7) การมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ภายในครอบครัว ระยะเวลาที่ตั้งใจเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และลักษณะของครอบครัว จำนวน 7 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

3.2.2 แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นการประมาณคะแนน (Rating scale) มี 5 ระดับความมั่นใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คือ มากที่สุด (5 คะแนน), มาก (4 คะแนน), ปานกลาง (3 คะแนน), น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน) และแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง มีการรับรู้ระดับต่ำ, ร้อยละ 60 - 79.99 หมายถึง มีการรับรู้ระดับปานกลาง และมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีการรับรู้ระดับสูง (Bloom, 1971)

3.2.3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นการประมาณคะแนน (Rating scale) มี 5 ระดับคะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ปฏิบัติทุกครั้ง (5 คะแนน), ปฏิบัติบ่อยครั้ง (4 คะแนน), ปฏิบัติบางครั้ง (3 คะแนน), ปฏิบัติน้อย (2 คะแนน) และปฏิบัติน้อยมาก (1 คะแนน) แบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า ร้อยละ 60 หมายถึง มีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระดับต่ำ, ร้อยละ 60 - 79.99 หมายถึง มีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระดับปานกลาง และมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระดับสูง (Bloom, 1971)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (validity) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป โดยงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (Content validity) มีค่า IOC (Index of congruence) เท่ากับ 0.87 การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองใช้กับมารดาหลังคลอดระยะแรกที่รับบริการที่ห้องคลอด โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตัวแปรแต่ละด้าน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้ค่า 0.80 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ค่า 0.74 ผ่านเกณฑ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ระยะก่อนการทดลอง

4.1.1. เขียนโครงการวิจัย ดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย

4.1.2 เมื่อได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัยแล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์โลก โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย และโรงพยาบาลกงไกรลาศ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย และใช้เครื่องมือวิจัยในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.3 ผู้วิจัยประชุมชี้แจงโครงการวิจัยกับพยาบาลวิชาชีพที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูลวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

4.1.4 ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการให้การพยาบาลกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองตามลำดับ ตามแนวทางการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มควบคุม ได้รับการพยาบาลแบบปกติ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนมแม่ สอนท่าการให้นมแม่ และสอนอุ้มลูก

กลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

4.2 ระยะเวลาทดลอง

กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม จำนวนทั้งหมด 3 ครั้ง โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้
กลุ่มทดลอง ครั้งที่ 1 เข้าพบมารดาในระยะ 24 ชั่วโมงแรกหลังคลอด

1) ประเมินก่อนการให้โปรแกรม โดยผู้วิจัยสอบถามการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ใช้เวลาประมาณ 15 นาที และบันทึกลงในแบบสอบถาม

2) การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

- บรรยายให้ความรู้แก่มารดาเกี่ยวกับการเพิ่มน้ำนม ประโยชน์ของนมแม่ ทำอุ้มลูกให้นม และวิธีการกระตุ้นการสร้างน้ำนม

- สาธิต และฝึกปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากอุปกรณ์จริงที่ใช้ในการบีบเก็บน้ำนม ร่วมกับการเปิดคลิปวิดีโอเรื่องการบีบเก็บน้ำนม

3) ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครอบครัวและบุคลากรทางการแพทย์ และวางแผนร่วมกันในการตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

กลุ่มทดลอง ครั้งที่ 2 โทรศัพท์ติดตามเยี่ยมมารดาหลังจากออกโรงพยาบาล 2 สัปดาห์

1) ทบทวนทักษะการให้นมแม่

2) ติดตามประเมินความต่อเนื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

3) สอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบีบเก็บน้ำนม พร้อมให้คำแนะนำ และร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่พบพร้อมให้คำชมเชยและให้กำลังใจแก่มารดา ในพฤติกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม

กลุ่มทดลอง ครั้งที่ 3 เข้าพบมารดาในห้องตรวจหลังคลอด 4 สัปดาห์

1) ทบทวนทักษะการให้นมแม่ และติดตามประเมินความต่อเนื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2) ติดตามการมีส่วนร่วมของครอบครัว

3) ประเมินผลการให้โปรแกรม โดยผู้วิจัยสอบถามการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ใช้เวลาประมาณ 15 นาที และบันทึกลงในแบบสอบถาม

กลุ่มควบคุม ครั้งที่ 1 เข้าพบมารดาในระยะ 24 ชั่วโมงแรกหลังคลอด ได้รับการพยาบาลแบบปกติ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนมแม่ สอนท่าการให้นมแม่ และสอนอุ้มลูก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ข้อมูลที่มีระดับการวัดเป็นแบบนามบัญญัติหรือแบบเรียงลำดับ เช่น เพศ ระดับการศึกษา แสดงเป็นความถี่และร้อยละ และ 2) ข้อมูลที่มีระดับการวัดเป็นแบบอันดับหรืออัตราส่วน เช่น อายุ แสดงเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิดไม่อิสระ (Paired t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิดอิสระ (independent t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การปกปิดข้อมูลและการเก็บรักษาความลับ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2567 COA No. 134/2023 IRB No. 130/2023

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 29.30 ± 4.86 ปี มีสถานภาพสมรสร้อยละ 86.33 การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 26.67 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 43.33 มีระยะเวลาที่ตั้งใจเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ที่ 6-12 เดือน ร้อยละ 63.33 และมีลักษณะครอบครัวเป็นแบบขยายร้อยละ 60.00 สำหรับกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 28.33 ± 5.67 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 70.00 การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าร้อยละ 76.67 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 50.00 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 40.00 มีระยะเวลาที่ตั้งใจเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ที่ 6-12 เดือน ร้อยละ 43.33 และมีลักษณะครอบครัวเป็นแบบขยายร้อยละ 56.67 และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกในกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value
ก่อนทดลอง	30	71.60	2.99	-13.44	29	<0.001*
หลังทดลอง	30	88.43	6.49			

*P-value<0.05

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 71.60 ± 2.99 และ 88.43 ± 6.49 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value
ก่อนทดลอง	30	71.97	2.57	-1.79	29	0.085
หลังทดลอง	30	73.47	4.52			

จากตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มควบคุมมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 71.97 ± 2.57 และ 73.47 ± 4.52 ตามลำดับ ซึ่งไม่แตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.085$)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่		N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value
ก่อนทดลอง	กลุ่มทดลอง	30	71.60	2.99	-0.51	58	0.612
	กลุ่มควบคุม	30	71.97	2.57			
หลังทดลอง	กลุ่มทดลอง	30	88.43	6.49	10.36	58	<0.001*
	กลุ่มควบคุม	30	73.47	4.52			

*P-value<0.05

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.612$) หลังจากเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกในกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value
ก่อนทดลอง	30	40.87	7.50	-6.87	29	<0.001*
หลังทดลอง	30	49.03	4.41			

*P-value<0.05

จากตารางที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 40.87 ± 7.50 และ 49.03 ± 4.41 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value
ก่อนทดลอง	30	40.20	6.14	-0.18	29	0.855
หลังทดลอง	30	40.30	4.13			

จากตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มควบคุมมีคะแนนคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 40.20 ± 6.14 และ 40.30 ± 4.13 ตามลำดับ ซึ่งไม่แตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.855$)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดระยะแรกระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	N	\bar{x}	SD	T-value	DF	p-value	
ก่อนทดลอง	กลุ่มทดลอง	30	40.87	7.50	0.38	58	0.708
	กลุ่มควบคุม	30	40.20	6.14			
หลังทดลอง	กลุ่มทดลอง	30	49.03	4.41	7.91	58	<0.001*
	กลุ่มควบคุม	30	40.30	4.13			

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.708$) หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

2. อภิปรายผลการวิจัย

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังจากเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เนื่องจากโปรแกรมมีการเสริมสร้างความ

เชื่อมั่น มั่นใจ เสริมพลัง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตนตามแนวคิดของเบนดูรา (Bandura, 1986) ประกอบด้วย 1. การประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) 2. การได้เห็นตัวแบบ (Modeling) 3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) และ 4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) โดยมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มน้ำนม ประโยชน์ของนมแม่ ทำอุ้มลูกให้นม และวิธีกระตุ้นการสร้างน้ำนม สาทิต และฝึกปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากอุปกรณ์จริงที่ใช้ในการบีบเก็บน้ำนม ร่วมกับการเปิดคลิปวิดีโอเรื่องการบีบเก็บน้ำนม สอบถามทักษะการให้นมแม่ และปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบีบเก็บน้ำนม ร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่พบ พร้อมให้คำชมเชยและให้กำลังใจแก่มารดาในพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครอบครัวและบุคลากรทางการพยาบาล วางแผนร่วมกันในการตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิตา เรืองรัตนถาวร และยุภาพร จิตรจักษ์ (2566) ศึกษาเรื่องผลการโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังผ่าตัดคลอดครั้งแรก ในโรงพยาบาลหนองคาย พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีการรับรู้สมรรถนะในตนเองเรื่องความเชื่อมั่นและมั่นใจสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มทดลองมีคะแนนคะแนนพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังจากเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เนื่องจากพฤติกรรมเกิดขึ้นหลังมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ร่วมกับการติดตามผ่านโทรศัพท์เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มทดลองเห็นความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จนสามารถมีพฤติกรรมที่ดีได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิตา เรืองรัตนถาวร มิ่งคะมณี หรือขวัญใจ เพทายประกายเพชร (2565) ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อความรู้ทัศนคติ และทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดในคลินิกนมแม่ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมมีทักษะในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิตา เรืองรัตนถาวร และยุภาพร จิตรจักษ์ (2566) ศึกษาเรื่องผลการโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังผ่าตัดคลอดครั้งแรก ในโรงพยาบาลหนองคาย พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีการพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองและดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับมารดาหลังคลอดควรนำโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไปใช้ในงานห้องคลอด
2. ควรร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่พบพร้อมให้คำชมเชยและให้กำลังใจแก่มารดาในพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครอบครัวและบุคลากรทางการพยาบาล

3. ควรเพิ่มกระบวนการติดตามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หลังคลอด ผ่านโทรศัพท์หรือแอปพลิเคชันไลน์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ถูกต้อง และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อมารดาหลังคลอดระยะแรกได้อย่างถูกต้องและยาวนานต่อไป

2. พัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง 6 เดือนที่มีความเจาะจงเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยใน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและเจ้าหน้าที่งานห้องคลอด โรงพยาบาลสวรรค์โลก โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย และโรงพยาบาลกมไทรลาด จังหวัดสุโขทัย ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณกลุ่มมารดาหลังคลอดทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จครั้งนี้ ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ถูกต้อง และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง 6 เดือน ได้อย่างถูกต้องและยาวนานต่อไป

บรรณานุกรม

- นุจรินทร์ เฟ่งพิศ , ศรีณธร มังคะมณี และขวัญใจ เพทายประกายเพชร. (2565). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อความรู้ทัศนคติ และทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังคลอดในคลินิกนมแม่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*, 5(1), 58-69.
- พัชรพร แก้ววิมล. (2562). ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักตัวของทารกคลอดก่อนกำหนดและความต่อเนื่องในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 27(6), 1106-1117
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย. (2563). *โครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2562, รายงานผลฉบับ สมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย: สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย
- สาธกา เรืองรัตนถาวร และยุภาพร จิตรจักษ์. (2566). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาหลังผ่าตัดคลอดครั้งแรก ในโรงพยาบาลหนองคาย. *วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชน*, 8(3), 824-832.
- อัญชญา ปันอินแปง และคณะ .(2564). ผลของโปรแกรมฝึกทักษะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อประสิทธิภาพการรับรู้สมรรถนะของตนเอง และอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวของมารดาวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรก. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 39(4), 27-40.
- Arthibenyakul, C., Sangperm, P., Prasopkittikun, T., & Ngermcham, S. (2017). The Effects of Self-Efficacy Promoting Program on Perceived Self-Efficacy, Efficiency of Breastfeeding and

Bandura, A., (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: W.H. Freeman and Company.

Bandura, Albert. (1986). Social foundations of thought and action: A socialcognitive theory. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Bloom (1971). *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York McGraw-Hill.